

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.271/2016/4.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Böszörményiné dr. Kovács Katalin előadó bíró
Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Ormai és Társai CMS Cameron McKenna LLP Ügyvédi Iroda (ügyintéző:
dr. Szilas Péter ügyvéd)

Az alperesek:

I. rendű, II. rendű

Az alperes képviselője:

Metes György I. rendűért

A per tárgya:

személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és
jogkövetkezményeinek alkalmazása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.21.085/2015/5-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 33.P.20.286/2014/13.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön
felhívásra 200.000 (kétszázezer) forint felülvizsgálati eljárási
illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye felülvizsgálatnak.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2011 szeptemberében az I. rendű alperes demonstrációt szervezett
annak érdekében, hogy felhívja a figyelmet a felperesnél történő
pénzügyi visszaélésekre. A II. rendű alperes a demonstráció során

fehér dobozokkal megrakott talicskát tolt végig a .. székhelyétől a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumig és a Miniszterelnöki Hivatalig. Az eseményről készült videofelvételt az I. rendű alperes feltöltötte a .. videomegosztó oldalra ..-én és ..-án, a felvétel azóta is látható az oldalon. A feltöltéshez a következő megjegyzést tették: „Szakszervezeti demonstráció Budapest útjain, a .. székházától a Parlamentig, gyalog, talicskát tolva, a talicskában nokiás dobozokkal. A demonstráció célja az illetékesek figyelmének felhívása a légi közlekedésben tapasztalható visszaélésekre.” A másik videofelvételen a II. rendű alperes a felperes székhelye előtt áll, nyakában egy táblával, amelyen a következő felirat olvasható: „Így talicskáznak ki állami pénzeket a ..”. A további felvételeken a II. rendű alperes egy talicskát tol, amelyen az a tábla látható, ami korábban a II. rendű alperes nyakában volt. A fehér színű feliratokkal ellátott dobozokon: „... .. feliratok láthatók. A II. rendű alperes 2013. augusztus 22-én elektronikus levélben kb. 200 személy részére megküldte a felvételre mutató linket azzal az üdvözléssel: „Sziasztok, ajánlom figyelmetekbe. Üdvözléssel: ..”.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperes azzal, hogy az általa megjelölt linkeken elérhető videót feltöltötte a .. videomegosztó oldalra és ahhoz valótlan tényállításokat fűzött, megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát, mivel arra utalt, hogy a felperes jogellenes pénzügyi gazdálkodást folytat, továbbá a II. rendű alperes azzal, hogy 2013. augusztus 22-én a videók által megjelenített és ahhoz fűzött megjegyzésekben szereplő valótlan tényállításokat híresztelte elektronikus levél formájában és a videókra mutató linkeket is megküldte mások számára, megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Az alpereseket a jogsértés abbahagyására, a további jogsértéstől való eltiltásra és személyenként 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni. Kérte kötelezni az I. rendű alperest a videók internetről történő eltávolítására.

- [3] Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint az alperesek nem lépték túl a véleménynyilvánítás Alaptörvényben biztosított kereteit, a megfogalmazott kritikát pedig a felperes tűrni köteles.
- [5] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítéletábra úgy

értelmezte annak tartalmát, hogy az elsőfokú bíróság elbírálta a felperes 11. sorszám alatti keresetpontosításában előterjesztett valamennyi kérelmét.

- [6] Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást részben iratellenesen állapította meg és indokolási kötelezettségét sem teljesítette, azonban ez az eljárási szabálysértés nem indokolja az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, figyelemmel a Pp. 252. § (2) bekezdésére. Az érdemi döntéshez szükséges adatok rendelkezésre álltak a másodfokú eljárásban, ezért az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az ítélet tábla pontosította, az iratellenes megállapításokat mellőzte, a hiányos indokolást pedig kiegészítette. Az ellentétes tartalmú bírói gyakorlat pedig nem alapozza meg az ítélet hatályon kívül helyezését.
- [7] Kifejtette, hogy az állami pénzek kitalicskázása és a visszaélés kifejezés használata konkrétumot nem tartalmaz, így nem is bizonyítható, nem tekinthető a felperest bűncselekmény elkövetésével vádoló tényállításnak, mert a felperes mint jogi személy büntetőjogilag felelősségre sem vonható. Az alperesi állításokból pedig nem derül ki semmilyen módon, hogy kiket vádolt volna az állami pénzek felelőtlen felhasználásával, a kijelentések nem alapozhatják meg a jóhírnév sérelmét. Az „így talicskáznak ki állami pénzeket a ..” kijelentés körében azt állapította meg, hogy a felperes pénzügyi tevékenységéről kifejtett véleménynek ténybeli alapja van, a demonstráció alkalmával a figyelemfelkeltés érdekében megjelenített szerződések nem vitásan valóban létrejött jogügyletek. Figyelemmel volt az ítélet tábla a peres felek személyére, arra, hogy a felperes kizárólagos tulajdonosa a Magyar Állam, köztulajdonban álló gazdasági társaság és tevékenysége kifejezetten a közpénzek felhasználásából közügy, ezáltal a pénzügyi tevékenysége konkrét szerződéseinek gazdasági célszerűség szempontjából történő megítélése körében fokozott tűrési kötelezettsége van. Az I. rendű alperes pedig olyan civil szervezet, amelynek kifejezett célja a felperes tevékenységének figyelemmel kísérése.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, a felperes keresetének helyt adó határozat meghozatalát, másodlagosan az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint a II. rendű alperes mint volt munkavállaló a véleménynyilvánításhoz való jog és a gyülekezéshez való jog gyakorlásának látszatát keltve, tisztességtelen, jogellenes eszközökkel próbál olyan téves benyomást kelteni, hogy az adófizetők pénzéből működő felperes szervezetét bűncselekmény gyanúját keltő gazdasági visszaélések jellemzik, milliárdos károkat okoz az államnak, az adófizetőknek. Az alperesek célja nem a közvélemény tájékoztatása, hanem a

felperes lejárata volt. A hatóságok nem tártak fel a II. rendű alperes által állított jogsértést. Kifogásolta a felperes, hogy a perbeli tényállás egyedi jellemzőit az ügyben eljáró bíróságok nem vették figyelembe.

- [9] Kérte, hogy a Kúria értékelje a kereset tárgyává tett kijelentésekkel kapcsolatban a keresetlevélben és a fellebbezésben általa kifejtetteket.
- [10] Sérelmezte, hogy véleménynyilvánításnak minősítették az eljáró bíróságok a per tárgyát képező kijelentéseket. Tévesnek tartotta, hogy ne lenne bizonyítható a pénzek felperestől való jogellenes elvonása, illetve a gazdasági visszaélések valósága. Hivatkozott a Kúria BH 2001.110. számú döntésben foglaltakra. A II. rendű alperes a nokiás dobozokra hivatkozással félreérthetetlenül arra utal valótlanul, hogy a felperesi céget áthatják a pénzügyi bűncselekmények és a korrupció, a felperes nokiás dobozokban juttat kenőpénzt a dobozokon megjelenített személyek részére. A felperes felülvizsgálati kérelme szerint az alperesi kijelentések a bizonyíthatósági teszt alapján valótlan tényállításnak minősülnének. Hivatkozott e körben a PK 12. számú állásfoglalás szerinti értelmezésre is.
- [11] Amennyiben a Kúria véleménynyilvánításnak minősítené a sérelmezett kijelentéseket, abban az esetben is azok túllépték a véleménynyilvánításhoz való jog alkotmányos kereteit. Indokolatlanul sértő, bántó lehet azon kifejezések használata is, amelyek a felperest bűncselekmények elkövetésével hozzák összefüggésbe. Hivatkozott arra, hogy keresetében azt sérelmezte: a felperes nevét bűncselekmény elkövetésével hozták kapcsolatba az alperesek. Kifogásolta, hogy az ítélőtábla nem tulajdonított jelentőséget annak a körülménynek, hogy a felperes bűncselekmény elkövetésével való vádolása és a felperes nevének bűncselekmény elkövetésével való kapcsolatba hozása nem azonos kifejezések. Utalt arra, hogy amennyiben a bíróság címzettje közfeladatot ellátó személy vagy szervezet, az csupán szűkíti a személyiségjogi védelem körét, de nem zárja ki azt. Kifejtette, hogy védelemben kell részesíteni azt a közérdeket, amit a közfeladat ellátása hivatott megvalósítani. Az ellátott közfeladat jellegéből adódóan a felperes nem hogy alacsonyabb, hanem inkább fokozottabb védelemre szorul a külső behatásokkal szemben a légi forgalom zavartalan és folyamatos irányításának biztosítása érdekében. Hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bírósága (továbbiakban: EJEB) Lesnik versus Szlovákia ügyben hozott döntésre. Tévesnek tartotta azt a megítélést, hogy az I. rendű alperes egyesületi minősége miatt a felperes által tolerálható kritika határai még tágabbak. A civil szervezetek nyilvántartásából megállapítható, hogy az I. rendű alperes célja nem a felperes fő tevékenységeként végzett légiforgalmi irányítás ellenőrzése, hanem a magyar nemzeti légi közlekedés hosszú távú struktúrájának kialakítása. A légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 71. §-a értelmében a légiforgalmi irányítás nem tekinthető légi közlekedési tevékenységnek. Az eljáró bíróságok nem

ellenőrizték, hogy ténylegesen milyen célok megvalósítására jött létre az I. rendű alperes. Utalt az EJEB Constantinescu v. Románia ügybe hozott döntésére, amelyben kifejtette, hogy a panaszos a mondandóját a bűncselekmény elkövetésével való alaptalan vádaskodások nélkül is ugyanolyan határfokkal közölhette volna. E döntés fényében a II. rendű alperestől elvárható lett volna, hogy kijelentéseit megfelelő ténybeli alapokkal támassza alá, a szakmai szervezetektől elvárható mértékletességgel és szakmaisággal fogalmazza meg, a légből kapott vádakat mellőzve. A II. rendű alperes nem tanúsított kellő gondosságot kijelentései ténybeli alapját illetően. Kitért arra is, hogy a szerződések létrejötte nem elegendő feltétele annak, hogy az alperesnek lehetősége legyen az alap nélküli kijelentései megtételére. Hivatkozott a Kúria BH 1983.354. számú eseti döntésében foglaltakra, valamint a BH 2003.407. számú döntésre. Az EJEB Csánics versus Magyarország, Jeruzsálem versus Ausztria ügyben kifejtett álláspontját is felhívta.

[12] Érvelése szerint a Fővárosi Törvényszék ítélete nem terjed ki teljes egészében a felperes keresetére, ezzel megsértette a Pp. 3. § (2) bekezdésében és a 203. § (1) bekezdésében foglaltakat. Ennek eredményeként az elsőfokú ítéletet hatályon kívül kellett volna helyezni. Az elsőfokú bíróság nem a kereset pontosításban foglaltakat, hanem a keresetlevélben írt kérelmet vette döntése alapjául. Előadta, hogy bár a fellebbezésben kifogásolta: az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének és megsértette a Pp. 221. §-ában foglaltakat, abban a körben, hogy az alperes nyilatkozatai miért nem tekinthetők tényállításnak, illetve ha véleménynyilvánítások, akkor miért nem lépték túl az alkotmányos kereteket. Az érdemi indokolás a jogerős ítéletből is hiányzik. Mindezek alapján a jogerős ítélet sérti a Ptk. 75. § (1) bekezdését és 78. §-át, a Pp. 3. § (2) bekezdésében és a Pp. 213. § (1) bekezdésében foglaltakat, amely a per érdemére kiható jogsértésnek minősül, részben helytelen és iratellenes tényállást állapított meg az ítélőtábla és nem tett eleget megfelelően indokolási kötelezettségének, ami a Pp. 221. §-át sérti.

[13] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[14] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozatlan.

[15] A Pp.272.§ (2) bekezdése alapján a Kúria a határozat jogszabálysértő voltát a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely és annak indokai alapján vizsgálhatja. A felperes felülvizsgálati kérelmében visszautalt a keresetlevelében és a fellebbezésében foglaltakra, azonban a fentieknek megfelelően kizárólag a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértések és az azokkal kapcsolatban kifejtett indokok alapján vizsgálható a

jogerős ítélet jogszabálysértő volta.

[16] A felperes eljárási és anyagi jogszabálysértésre hivatkozással kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését.

[17] A Pp.275.§ (3) és (4) bekezdéséből következően az eljárási szabálysértés abban az esetben eredményezi a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, ha az az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással volt.

A felülvizsgálati kérelem alaptalanul állította a Pp.3.§ (2) bekezdése és a Pp.213.§ (1) bekezdése megsértését. A Pp.3.§ (2) bekezdése szerint a bíróság - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe. E rendelkezés a kérelemhez kötöttség elvét fogalmazza meg, ami azt jelenti, hogy a bíróság a per folyamán olyan kérdésben, amelyre vonatkozóan a felek nem terjesztettek elő kereseti kérelmet, ellenkérelmet, viszontkeresetet, ideiglenes intézkedés iránti, vagy más kérelmet, nem dönthet. A Pp. 213. § (1) bekezdése értelmében az ítéletben foglalt döntésnek ki kell terjednie a perben, illetőleg a 149. § alapján egyesített perekben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre.

Az ítéltábla helytállóan értelmezte az elsőfokú ítéletet, amikor azt fejtette ki, hogy annak egységes értelmezésével megállapítható: az elsőfokú bíróság valamennyi kereseti kérelmet elbírálta. Ezt a jogi álláspontot a Kúria is teljes körűen osztotta, ezért a fenti rendelkezések megsértése nem állapítható meg.

[18] Mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság eleget tett a Pp.221.§ (1) bekezdésében előírt indokolási kötelezettségének. E rendelkezés szerint ugyanis az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Az ügyben meghozott ítéletek megfelelnek a fentieknek, tartalmazzák azokat a tényeket, amelyekre az eljáró bíróságok döntésüket alapították, és annak kellő jogi indokát adták. A fentiek alapján olyan eljárási szabálysértés, amely a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére alapot adna, nem történt.

[19] A felperes keresetében jóhírnév védelméhez fűződő joga megsértését sérelmezte. A Ptk. 75.§ (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A Ptk. 76. §-a szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen - egyebek mellett - a becsület megsértése. A Ptk. 78. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés kimondja: a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha

valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel. A hírnév a személy társadalomban betöltött szerepének értékelését befolyásoló ismereteket jelenti. A jóhírnév sérelmének megállapítására az olyan valótlan és a személy hátrányos megítélését kiváltó közlés lehet alkalmas, amely nyíltan vagy burkoltan valamilyen tényt fejez ki, a jogvédelem így abban az esetben indokolt, ha a sérelem objektív valótlanságot tartalmazó tényállítás útján vagy a való tények hamis színben való feltüntetésével valósul meg.

Az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdése valóban deklarálja, hogy mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

Az Alkotmánybíróság a 30/1992. (V. 26.) AB határozatában úgy fogalmazott, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. A 36/1994. (VI. 24.) AB határozat értelmében a véleménynyilvánítás szabadsága mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, függetlenül a közlés módjától, értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Fokozott védelmet élveznek az olyan értékitéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak. A véleménynyilvánítás szabadsága mellett alkotmányos védelem illeti meg azonban a jóhírnevet is, amely a véleménynyilvánítás szabadságának külső korlátját képezheti.

Az Alkotmánybíróság több esetben kifejtette, hogy a demokratikus társadalom létezésének és fejlődésének nélkülözhetetlen eleme a közügyek vitatása. Az Alkotmánybíróság 653/B/2000. számú határozatában is megerősítette, hogy a közügyekre vonatkozó véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos értéktartalma kiemelkedően magas.

A per tárgyát képező közlések vizsgálatánál figyelembe kellett venni, hogy a felperes közpénzekkel gazdálkodó állami szerv, az ezzel kapcsolatos, közfeladata ellátása során gyakorolt tevékenysége az átlagosnál fokozottabban kritizálható. A közérdeklődésre számot tartó közügyek vitatása során kifejtett véleménynyilvánítás szűkebb körben korlátozható, mivel ez felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó követelményeknek. A fentiekre figyelemmel a közéleti kérdésekben alkotott kedvezőtlen véleménynyilvánítás, értékitélet nem alapoz meg személyiségvédelmet, ugyanis a közéletben részt vevő magán- és jogi személyeknek számolniuk kell azzal, hogy tevékenységüket, gazdálkodásukat kritikával illetik és erről a közvéleményt is tájékoztatják. A közpénzek felhasználásának szabad megvitathatósága pedig fokozott védelmet kell, hogy élvezzen.

Az ítéletábra a sérelmezett közléseket a PK 12. számú állásfoglalásnak megfelelően megvizsgálva jutott arra a következtetésre, hogy az alperesek a demonstrációval mint a véleménynyilvánítás egyik megjelenési formájával, nyilatkozataikban, közléseikkel a közpénzek felhasználását, a felperes szerződésalkötési gyakorlatát kritizálták. Általánosságban

mutattak rá a közpénzek elköltésével kapcsolatos visszaélésekre, a ténylegesen megkötött szerződések alapján történő kifizetéseket a „nokiás dobozok” jelenségével összekapcsolva. Tényként állapítható meg, hogy a talicskában látható dobozokon feltüntetett cégekkel szerződéses kapcsolatban állt a felperes. Az alperesek annak a véleményüknek adtak hangot, arra kívánták a társadalom figyelmét ráirányítani e szerződésekkel összefüggésben, hogy azok alapján „kitalicskázzák” a pénzt az állami pénzekből gazdálkodó felperestől. Ez a felperes jogi álláspontjával szemben nem tényállítás, hanem az alperesek véleménye, amely nem lépi túl a véleménynyilvánítás alkotmányos határait. A „visszaélések” és a „kitalicskázzák az állami pénzt” kifejezés az adott szövegösszefüggésben és az adott körülmények közötti, közfelfogás szerinti értelmezésében az alperesek olyan következtetéseként, kritikájaként értékelhető, ami nem haladja meg a szabad véleménynyilvánítás megengedett határait, és bár éles stílusú bírálatot tartalmaz, azonban kifejezésmódjában nem minősül indokolatlanul bántónak, megalázónak.

- [20] A felülvizsgálati kérelemben megjelölt EJEB döntések és a Legfelsőbb Bíróság határozatai más tényállás mellett születtek, ezért azok a jelen jogvita elbírálására nem irányadóak.
- [21] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp.275.§ (3) bekezdésének megfelelően a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [22] Ptk.75., 78.§, Pp.3.§ (2) bekezdés, 213., 221.§

Záró rész

- [23] Az alperesek oldalán felülvizsgálati eljárási költség nem merült fel, ezért arról nem kellett rendelkezni.
- [24] A Kúria a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése szerint kötelezte a felperest a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.
- [25] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp.274.§ (1) bekezdésének megfelelően a felperes kérelmére tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2017. február 1.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

AM

tisztviselő